

Ilustracija k šolskim razmeram v Avstriji.

V Trstu vzdržuje država 3 nemške ljudske in 1 meščansko šolo. Za letošnje leto so stroški preračunjeni na 501.985 K. Te šole so pohajale v minulem letu 2866 otrok; med njimi je bilo 1213 italijanskih, 752 slovenskih in samo 901 nemških otrok. Ako so ti poslednji v resnici nemški, potem država z izdatkom 300.000 K vzdržuje tri šole za 900 nemških otrok. Nasproti temu za 11.000 čeških otrok, uradno naštetih v nemških šolah dunajskih, ne vzdržuje niti ene češke ljudske šole, temveč se celo protivi priznati češki zasebni ljudski šoli Komenskega pravico javnosti. Vlada potom svojih organov dela težkoče pri ustanavljanju čeških zasebnih šol ter poizkuša celo češke šole zatvoriti.

Te razmere so v istini jako žalostne. Pravica je teptana od teh, ki bi morali skrbeti, da bi se merilo vsem narodom z enako mero. Da, žalostne so te razmere! Toda žalostneje je dejstvo, da slovenska stranka, ki se smatra za zastopnico slovenskega naroda, ne nastopa z vsemi sredstvi proti takim vladam, temveč jih podpira in drži. Žalostna nam majka! —ij.

Književnost in umetnost.

Naša bodočnost. Štev. 5. objavlja to-le vsebino: 1. Ob stoletnici Francozov na Slovenskem. — 2. Ferdo Plešić: Orjaške praživali naše zemlje. — 3. Andrej Rapč: Življenja utrinki. — 4. Karel Humek: Tehnika, nje razvoj in napredek od nekdaj do danes. — 5. Moric Bloc-Podravsk: Matere velikih ljudi. — 6. Razgled po domu in svetu: Književnost. — Raznoterosti. — Toplo priporočamo!

Popotnik priobčuje v 5. številki to-le vsebino: 1. Avgustin Požegar: Misel o šolskih hranilnicah. — 2. L. Černež: Nekoliko opazk glede pazljivosti. — 3. Amalija Konečija: Kako si ustvari in ohrani učiteljsko avtoriteto pri šolski mladini in pri občinstvu s posebnim ozirom na današnje socialne razmere? — 4. Janko Polák: Odlomek iz njegove povesti. — 5. Fr. Fink: Posredne naloge pri pouku domoznastva. — 6. Zdravška: Ženska ročna dela v ljudski šoli. — 7. Književno poročilo. — 8. Razgled: Listek. — Pedagoški pabarki. Kronika. Toplo priporočamo!

Naši Zapiski. V zvezek objavlja to-le vsebino: 1. Dr. Slane: Pismo. — 2. R. L.: Anarhizem. — 3. Dr. Dragotin Lončar: Iz politiške korespondence dr. Janeza Bleiweisa. — 4. Ivan Čankar: Pisma Jeremijeva. — 5. Pregled: Narodno gospodarstvo. Strokovni pregled. Literatura. Šolstvo. — Oton Zupančič: Epigrami. — Priporočamo!

„Slovenska Matica“ izda za l. 1909. sedem knjig; med njimi obsežen „Bleiweisov Zbornik“ (slika naše kulturne zgodovine okolo l. 1848., dobe Bleiweisove, Jurčičeve, Levstikove), prevod iz rusčine „Onegin“, ilustriran opis Koroške (z velikim jezikovnim zemljevidom), opis dobe Stanka Vraza, nadalje „Zabavna knjižnica“, „Knezova knjižnica“ (z zabavnim čitvom) itd. Po pravilih je članarino plačati v prvi polovici vsakega leta. Kdor se zgledi prepozno, ne more več reflektirati na publikacije.

„Slovenska Matica“ izda nov „Zemljevid slovenskih pokrajin“ s slovensko terminologijo v merilu 1:200.000 in na štirih listih. Skupna velikost vseh štirih listov bo imela 146 cm dolžine in 155 cm širine. Zemljevid bo izdelan tako kakor generalna karta e. in kr. vojaškega zemljepisnega zavoda in bo imel poleg praktične tudi znamenito znanstveno

je zapljunil v našo književnost neki štajerski profesor-pisatelj. — „Otrpnenje“ — ni pravičen izraz, bolje slovniško: otrplost. Na str. 51: „Stopim sam doli k Martinčkovim. To mora stati „d o l“, ali pa naj ta beseda kar o d p a d e; zakaj: doli = unten, dol = herunter.

O spisih „Mišjakovega Julčka“, je moja sodba kratka: Kar je bil prerano umrl J. Ogrinec glede „obrazov iz narave“ — to je Slapšak v svojih slikah za mladino! Prosim, čitate le njegove „Sosedove purčke“ in pritrдите mi! Čast takemu talentu! Še veliko lep-pega pričakujemo od njega. Vendar bi tudi tovariša Slapšaka opozoril na nekatere malenkosti. Predvsem bi mu priporočal, naj ne rabi v nevolji izraza: strela, ki je navadna kletvica na Vipavskem. Istotako ne besede „spaka“.

Kakor Rapč piše tudi Slapšak lep jezik; vendar ga opozarjam na nekaj posebnege! Za isto dobo dejanje v enem in istem zloženem stavku ne smeš rabiti različnih časov, zlasti ne sedanjega in preteklega časa. Potemtakem nepravilno:

vrednost. — Odboru je do tega, da pridejo društveniki, ki se za to stvar zanimajo, do lep-pega, uporabnega in tudi v zemljepisnem oziru dovršenega zemljevida, ki jim bo izvrstno ustrezal na potovanju po slovenskih krajih, v uradu pri raznovrstnih poslih in doma pri čitanju slovenskih knjig; zakaj v njem bodo vestno zabeleženi vsi količjak znameniti slovenski kraji po vseh slovenskih deželah, tako da bo popolnoma nadomeščal jako razširjeno in priljubljeno nemško generalno karto. Zemljevid se bo letos tiskal. Zatorej prosim odbor vse poverjenike, naj blagovolijo s poslano jim naročilno polo vsak v svojem okraju nabirati naročnike na „Zemljevid slovenskih pokrajin“. Za Matičarje stane zemljevid K 5.—, za Nematičarje pa K 6.—. Odbor prosim poverjenike, naj na naročevanje povabijo tudi krajne šolske svete, društva in javne, zlasti občinske urade. Odbor se obrača tudi do vseh nepoverjenikov, ki se zanimajo za to vprašanje, naj mu gredo na roko in naj v svojih krogih nabirajo naročnike. Glede nabiralnih pol se je obračati na upraviteljsvo društvene pisarne, ki daje tudi potrebna pojasnila.

Ljudska šola na kmetih.

(Dalje.)
II.
Podrobni učni načrt za kmetijski pouk v ponavljajnih šolah in najvišjih razredih, oziroma oddelkih ljudskih šol postojanskega, seneškega in ilirsko-bistriškega sodnega okraja — v posebnih urah. — Dveletni turnus. — Izdelal J. Grad, nadučitelj v Košani.

Splošne opombe.

1. H kmetijskemu pouku naj se sprejmejo vsi učenci ponavljajne šole in višjih razredov, oziroma oddelkov vsakdanje šole.

2. Pouk traja celo šolsko leto po 1 uro na teden.

3. Tvarina je razdeljena na 12 predavanj in 28 praktičnih vaj. Skupno 40 ur.

4. Predavalo naj bi se ob nedeljah, ker se lahko tudi kmetovalci udeležijo in pa šoli odrasli mladeniči.

5. Prav bi bilo, da se vrše predavanja tudi pod milim nebom.

6. Tudi k praktičnim vajam naj se povabi odrasle, zlasti k važnejšim.

7. Kar se tiče združništva bi bilo želeli, da se vsaj eno združgo, ki je v šolskem okolišju, razloži, n. pr. mlekarstvo, o drugih združgah naj bi se pa le govorilo o namenu, koristi itd.

8. Tudi rač. zaključke si mislim čisto preprosto in le toliko, kolikor otroci razumejo, oziroma znajo izdelati.

9. Tvarina se bo zdela morda preobširna, a misliti si moramo, da naši otroci že marsikaj vedo, torej bodo tvarino predavanj lahko umeli.

10. Knjige, ki sem jih navedel, so nekatere precej stare — a dobro je to, ker jih ima skoro vsaka šola.

Prav dobre novejšje knjige so:

1. Rohrman: Kmetijsko gospodarstvo. (Zvez. trg. v Celju K 1:60.)

2. Löschner: Anleitung zum rationellen Betriebe des Obstbaumes. (Hartleben in Wien.)

3. Sadjarstvo od Klemenčiča (Učiteljska tiskarna K 1:20.)

4. Bele: Trtna uš in trtoreja. (Zvezna trg. v Celju.)

5. Bele: Viničarjev kašipot. (Zvezna trg. v Celju.)

6. Wenisch: Weinbau und Kellerwirtschaft. (Scholze in Leipzig.)

„Brenelji in komarji so ga vbadali in mu puščali kri, a pijanček se ne gane“. (Bolje: ga vbadajo... ali pa: a pijanček se ni zgani-lil...) Istotako: „se je bil namenil, jo mahne...“

Pravilni deležnik je „k a ž o č“ (ne kazoč); tudi treba pomniti, da glagol „skubsti“ spada v I. vrste 3. razred; torej pravilno: „Golobe ti je skubel (ne skubil. „Aha, lisica, ti si skubla“ (ne skubila).

Tiskovnih pomot nisem opazil v vseh navedenih treh knjigah, razen kake manjkajoče strešice nad kakim sikavcem.

Summa summarum: Spisi Rapč-tovi in Slapšakoviso na čast pisateljema, slovenskemu učiteljsstvu in v korist naši mladini. Zatorej naročujte jih prav pridno! Zunanja oblika dela čast „Učiteljski tiskarni“. Če se v prihodnje poskrbi še za nekatere boljše podobe, smemo veseli biti tega podjetja! Vivat, crescat, floreat!

Bukovica nad Škofjo Loko, 25. maja 1909. Janko Leban.

I. leto.

Ure	Tvarina	Dispozicija	Učila	Knjige	Opombe
1	Predavanje: O kmetijstvu sploh.	Zemlja, razne prsti, izboljševanje zemlje, gnojenje, stelja, gnoj, gnojnice, gnojne jame, kompost, umetna gnojila.	Razne prsti in vsa umetna gnojila, razna orodja.	Pire: Vrtnarstvo. Povše: Umni kmetovalci. Oetli: Dingewirtschaft. Rohrman: Poljedelstvo.	—
2	Praktična vaja: Šol. vrt in preizkuševalnica, gnojne jame itd. se ogledajo.	Ogledovanje šol. vrta in preizkuš. Ogledovanje kompostne jame in kakega dobro urejenega gnojilišča.	Drevesnica, sejalnica, kompost, čebelnjak, prtil. drevesca, cvetice.	Isto.	—
3	Praktična vaja: Spravljanje sadja.	Obiranje sadja, sortiranje, prezimovanje, sušenje sadja, lupljenje češpelj itd.	Obiralni košek, zaboj, slama, sušilne lese, lupilni nožek, sadje.	Isto in Kuralt: Umni sadjerejec.	Naj se pomaga tudi sadjerejecom.
4	Praktična vaja: Spravljanje pridelkov.	Kopanje in sprava krompirja in drugih okopanin, pobiranje semena, pešk itd.	Orodja, škutlice za semena.	Pire: Vrtnarstvo. Povše: Umni kmetovalci.	—
5	Predavanje: O rastlinah sploh.	Razne rastline, pomnožitev, kaljenje, požlahtnitev rastlin, kulturne rastline.	Vsakovrstne rastline, seme, kaleče žito.	Pire: Vrtnarstvo. Rohrman: Poljedelstvo.	—
6	Praktična vaja: Delo v drevesnici in preizkuševališču.	Izkopavanje dreves in zimovanje, rigoljanje zemlje in sejanje pešk in košice, žita.	Orodja, peške in košice, žito, sejalnica.	Pire: Vrtnarstvo. Dolenc: Sadjarstvo. Kuralt: Umni sadjerejec.	—
7	Predavanje: Sadje.	Sadne vrste, vrednost sadja, uporaba, mošt, kupčija.	Različne sadne vrste, stroji za mošt, mošt, cenovnik.	Isto.	—
8	Praktična vaja: Končna dela na šol. vrtu.	Privezovanje dreves, ki so ostala zunaj, privez. trt, spravljanje vrtnic, georgin, cvetic.	Koli, rafija, slama, orodja.	Isto.	—
9	Praktična vaja: Zavarovanje dreves.	Zavarovanje proti mrazu, snegu, vetru, beljenje dreves z apnom itd.	Apno, čopič, razne obveze.	Isto.	—
10	Praktična vaja: Vzimovanje čebel.	Končna dela in pregledovanje v panjih, zavijanje panjev in pogrinjavanje, zavarov. čebelnj.	Posodice za krm-ljenje, slama ali otava, slamnata odeja.	Janša: Popolni nauk o čebelarstvu. Lakmajer: Čebelarlar.	Če nima šola čebelnjaka, naj se obišče bližnjega čebelarja.
11	Praktična vaja: Krmilnice in valilnice za ptice.	Postavi se na šol. vrtu dve krmilnici in se nasuje semena itd. Na drevo se pritrdi valilnica.	Krmilnica, valilnica, semena in druga živila.	Pire: Vrtnarstvo. Kuralt: Umni sadjerejec.	Otroci naj sami naredo.
12	Predavanje: Umno sadjarstvo.	Vgojevanje divjakov, cep-ljenje, drevesnica, požlaht-njena drevesa, sadenje.	Divjaki, orodja in priprave za cep-ljenje, razni cepilni vzorci itd.	Isto in Dolenc: Sadjarstvo.	—
13	Predavanje: Drevesne in sadne bolezni.	Drevesne bolezni, vzroki, zdravljenje, rak, trohno-ba. Sadne bolezni, gniloba itd.	Slike bolnih dreves, bolno sadje, orodje za izrezova-nje rakā.	Isto in „Kmetovalec“.	Naj se opa-zujejo zunaj.
14	Praktična vaja: Bilanca o šolskem vrtu ter čebelnjaku posebe.	Dohodki in stroški, izguba in dobiček, zaključek.	Primerne načrtan papir in učiteljski zapiski.	Belec: Kmetom v pomoč. Dr. Romih: Knjigovodstvo.	—
15	Predavanje: Sadjarstvu škodljivi in koristne živali.	Naštevanje škodljivih živali, s čim škodujejo, koristne živali. Postava o pokončevanju in varstvu.	Slike koristnih in škodljivih živali. Zakonik.	Pite: Vrtnarstvo. Kuralt: Umni sadjerejec. Rant: Opis škodlj. mrčesov.	—
16	Praktična vaja: Cepljenje.	Pokaže se na leskovih in drugih žibah cepljenje v preklad, v sedlo, v stik.	Divjak, cepič, cepilni vosek, nož, rafija itd.	Isto in Dolenc: Sadjarstvo.	—
17	Predavanje: Sadjerejske zadrage.	Važnost sadjereje za kmetovalec, prodaja sadja, združništvo, zadruga.	Razna poročila in rač. zaključki sadjerejskih zadrug.	Belec: Kmetom v pomoč.	—
18	Predavanje: Sadjerejevo knjigovodstvo.	Dohodki, stroški, njih zapisovanje, končni račun.	Isto.	Isto in dr. Romih: Knjigovodstvo.	—
19	Predavanje: Naše čebelarstvo.	Naš kmet kot čebelar, naši panji, razna orodja, čebelarjenje na roje.	Kranjski panj, najprimitivnejšeorodje.	Janša: Popolni nauk o čebelarstvu. Lakmajer: Čebelar.	—
20	Predavanje: Umno čebelarstvo.	Umni čebelar, razni novi panji s okvirki, nova orodja in naprave, zabranjenje roja.	Razni novi panji in oprava, nova orodja itd.	Janša: Popol. nauk o čebelarstvu. Lakmajer: Čebelar. Bukovic: Rojenje čebel.	—
21	Predavanje: Čebelarke zadrage in podružnice.	Zadrage sploh, čebelarke zadrage, poslovanje, korist, čebelarstvo društvo in podružnice.	Razna poročila podružnic, društva, zadrage, časopisi.	Isto in Belec: Kmetom v pomoč.	—
22	Predavanje: Čebelarjevi zapiski. (Knjigovodstvo.)	Zapisnik o dohodkih in stroških, o rojih, tehtanju panjev, zaključek.	Razni zapisniki učiteljski o čebelarstvu.	Isto.	—
23	Praktična vaja: Obrezovanje dreves.	Obrezovanje prtilničnih in visokodebelnih dreves, žaganje suhih vej, sprava cepičev.	Orodja: drevesne škarpje, žaga, drev. vosek itd.	Pire: Vrtnarstvo. Dolenc: Sadjarstvo. Kuralt: Umni sadjerejec.	Naj se pomaga tudi na drugih vrtilih.
24	Praktična vaja: Pravo cepljenje.	Cepljenje divjakov na načine, ki so se pokazali pri provizor. cepljenju.	Cepič, divjak, nož, cepilni vosek, rafija itd.	Isto.	—
25	Praktična vaja: Čiščenje dreves.	Strganje mahu, obiranje in pokončevanje goseničnih zapredkov na šol. in soednih vrto-vih.	Strgula za mah, ščetka, drevesne škarpje na drogu itd.	Pire: Vrtnarstvo. Kuralt: Umni sadjerejec. Dolenc: Sadjarstvo.	Tudi na so-seednih vrto-vih.

Ure	Tvarina	Dispozicija	Učila	Knjige	Opombe
26	Praktična vaja: Obdelovanje vrta.	Prekopavanje, gnojenje, sejanje na šol. vrtu in kmet. preizkuš.	Orodja, gnoj, kompost, semena.	Isto in Rohman: Poljedelstvo.	—
27	Praktična vaja: Delo v drevesnici in sadnem vrtu.	Okopavanje dreves in dreves, obrezovanje dreves, trt, gnojenje.	Drevesne škárje, nož, vezi, beka, koli.	Isto.	—
28	Praktična vaja: Pomladanska revizija v čebelnjaku.	Natančno pregledovanje v posameznih panjih ter pogovor o boleznih.	Satovje, zalega panji.	Janša: Popolni nauk o čebelarstvu. Lakmajer: Čebelar.	Tudi v kakem drugem čebelnjaku.
29	Praktična vaja: Delo v drevesnici.	Sajenje pozni cepljenih divjakov cepljenec, zalivanje.	Cepljenec, orodja, škropilnica.	Pirc: Vrtinarstvo. Kuralt: Umni sad-jerejec. Dolenc: Sadjarstvo.	—
30	Praktična vaja: Delo na vrtu, nadaljevanje.	Odkopavanje vrtnice, sadi-ter krompirja, graha itd., georgin ter robide za cepljenje.	Orodja, narezani krompir, georgine robide.	Pirc: Vrtinarstvo. Rohman: Poljedelstvo.	—
31	Praktična vaja: Glavna revizija v čebelnjaku.	Opazovanje delovanja čebel, snajenje panjev, orodja itd.	Panji, okvirski, satovje, čebelarstvo orodja.	Janša: Popolni nauk o čebelarstvu. Lakmajer: Čebelar.	—
32	Praktična vaja: Okopavanje in pletenje.	Okopavanje, pletenje, zalivanje, škropljenje.	Orodja za okopavanje, pletenje, škropilnica in zalivalnica.	Pirc: Vrtinarstvo. Povše: Umni kmetovalec.	—
33	Praktična vaja: Uspehi cepljenja.	Pregledovanje uspehov cepljenja, varski neprijetja, prerezovalje vezij.	Nož, škárje, kolliči, vezi.	Pirc: Vrtinarstvo. Dolenc: Sadjarstvo.	—
34	Praktična vaja: Presajanje.	presajanje sadik, salato, paradiznika, ovetice itd. iz sajenskih, zalivanje.	Klin za presajanje, sajenski itd.	Pirc: Vrtinarstvo. Povše: Umni kmetovalec. Rohman: Poljedelstvo.	—
35	Praktična vaja: Delo v čebelnjaku.	Odgrinjanje panjev zimeke odeje, snajenje čebelnjaka, pripravljanje panjev za roje.	Panji razne vrste in čebelarstvo orodja, ščetka, omelo, noži.	Janša: Popolni nauk o čebelarstvu. Lakmajer: Čebelar.	—
36	Praktična vaja: Škropljenje in žvepljenje trt.	Zakaj se škropi in s čim ter žveplja, napravi se galica itd., škropljenje in žvepljenje.	Modra galica, žveplo, stroji za škropljenje in žvepljenje.	Pirc: Vrtinarstvo.	—
37	Praktična vaja: Rojenje čebel.	Opazovanje čebel, priprave, ogrebanje roja, sprava roja v pripravljeni panj.	Panj, lestva, krinka, brizgalnica.	Bukovic: Rojenje čebel. Lakmajer: Čebelar.	—
38	Praktična vaja: Cepljenje v pero, okuliranje divjakov in vrtnice.	Priprave, zarezo pri divjaku, izrezovanje popka, cepljenje, povezovanje.	Ceplilno orodje, nož za okuliranje.	Pirc: Vrtinarstvo. Dolenc: Sadjarstvo. Kuralt: Umni sad-jerejec.	—
39	Praktična vaja: Razna dela na vrtu.	Pletenje drevesnice, gredice, presajanje, škropljenje, obiranje gosenice itd.	Razna vrtna orodja, posoda za gosenice itd.	Isto.	—
40	Praktična vaja: Razna dela ter pregledovanje in ocenjevanje storjenega dela.	Dela v drevesnici, preizkuševalnici, na vrtu sploh, v čebelnjaku, pokušanje medu itd.	Razni načrti vrtov in čebelnjakov, da se primerjajo z našim vrtom itd.	Vse že naštetje knjige. Dr. Romih: Knjigovodstvo.	—

(Konec.)

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Ljubljanskemu učitelstvu! Učiteljski izlet je v nedeljo, 3. t. m. v gostilno pri „Jurju“ na Dolenjski cesti. K učiteljskim izletom se vabijo vse e. kolegije in kolegi kakor tudi učiteljske rodovine. Ti nedeljski učiteljski izleti so se priljubili med učitelstvom in so dobro obiskani, vendar pogrešamo še marsikoga izmed nas, ki bi ga radi videli med sabo. Sosebno e. naše tovarišice naj pridejo med nas, da se utrdi vez med nami in uvrstijo čut kolegijskosti.

Socialni odsek.

Pedagoško društvo v Krškem zboruje dne 3. junija t. l. (četrtek) ob 10. uri dopoldne v risarski dvorani meščanske šole v Krškem po sledečem dnevnem redu:

1. Gledališka predstava: „V delu je sreča“. Igrajo učenci krške meščanske in ljudske šole.
2. O vzgojnem pomenu šolarskih predstav. Poroča strok. učitelj Hočvar Maks.
3. Pregled o socialnem delu učitelstva krškega okraja. Poroča Fr. Levstik, učitelj v Mokronogu.
4. Spomin 40letnice šolskih zakonov. Poroča nadučitelj Iv. Malnarič iz Sv. Križa.

O d b o r .

Občni zbor „Učiteljskega društva za kranjski šolski okraj“ se je vršil v prostorih dekliške šole v Kranju dne 13. t. m. ob dveh popoldne. Zborovanja se je udeležilo 28 članov in članice.

Predsednik Fr. Luznar otvori zborovanje z iskrenim pozdravom, govori obširno o novem šolskem zakonu v Avstriji, čigar štiridesetletnica obhajamo ravno, ter se končno spominja umrlega tovariša Josipa Svetliča, učitelja v Škofji Loki. V znak sožalja se vzdignejo navzoči s sedežev.

Tajnik V. Rus poroča natančneje o delovanju društva v preteklem poslovnem letu. Društvo šteje dva častna in 45 rednih udov.

Podpornih članov se letos ni nadlegovalo z nabiralno polo. V vsem sta bili dve zborovanji. Občni zbor se je vršil lani 14. maja na Šmarjetni gori jesensko zborovanje pa je bilo dne 2. novembra v Kranju. Odbor se je sešel k šestim sejam. V svoji prvi seji se je konstituiral tako-le: Fran Luznar, predsednik, Andrej Kmet, podpredsednik, Vilko Rus, tajnik, Janja Miklavčič, blagajničarka, Ida Mally, Fran Ivanc in Rudolf Zore, odborniki.

Meseca junija je napravil kranjski krožek poučni izlet v Škofjo Loko v suknarno g. tvorničarja Krennerja. Izleti in sestanki tržiških, cerkljanskih in škofjeloških krožkov so izostali, kar pa prizadetih ne izključuje, da ne bi zamujeno v tekočem letu poravnali in popravili.

O požarnih brambah in o čebelarstvu poročata enkrat v prihodnje že na jesenskem zborovanju določena poročevalca tovariša F. Kramer in Fr. Rojina.

Konferenčno poročilo g. nadzornika in referat tov. Luznarja „O geometrijskem po-uku v ljudski šoli“ se da tiskati pozneje, ker je gospod nadzornik mnenja, da izpopolni svoje poročilo zlasti glede enorazrednic in dvo-razrednic.

Dne 2. avgusta se je odbor udeležil ustanovitve ferjalnega društva „Vesne“. Predsednik je imel po koncertu, ki se je vršil zvečer na vrtu gospe M. Mayerjeve, v ime društva daljši pozdravni govor.

Letos je dobilo društvo na novo K 33-48 od izterjatve J. Travnoze zapuščine.

Redakcijski odsek se je marno brigal za sestavo knjige „Kranjsko okrajno glavarstvo“, nemarno pa se ga s popisi podpirali pri tem nekateri šolski voditelji.

Socialni odsek se je sešel dne 16. julija pop. ob 1. uri v prostorih „Narodne čitalnice“ v Kranju na sestanku, na katerem se je poročalo natančneje o socialnem delu z ozirom na Peskovo brošuro.

Temu odseku se je poveril tudi koncert na korist „Učit. konvikt“, ki se vrši dne 19. junija t. l. v sokolski telovadnici v Kranju.

Pri koncertu sodeluje: godbeni klub „Sloga“, čitalniški pevski zbor (ki je soglasno rade volje prevzel aranžma) in učitelstvo kranjskega okraja.

Solo-točke so v najspretnostnih rokah. Bivša naša koleginja, gospa Anica Pirnatova profesorjeva soproga v Kranju, nastopi z dvema ljubkima pesmama; poje namreč dr. B. Ipavčeva „Če na poljane rosa pade“ in J. Hatzejeva „Pastirja“. Naš tovariš Karel Mahkota iz Trsta poje Sattnerjevega „Zaostalega ptiča“ in „Arijo Kneza Gremine“ iz Čajkovskega opere „Onegin“. Skladatelj g. Oskar Dev, sodnik v Škofji Loki, spremlja oba solista na klavirju in vrhutega krasen A. Dvořakov dvo-spev za ženski zbor z naslovom „Prstan“. Godbeni klub igra Verdijevo overturo k operi „Rigoletto“, potem H. Wieniawskega „Legendo“ za solo na gosli (g. St. Sajovic) s spremljevanjem godal, in pomaga pri B. Smetanovem „Zboru vaštanov“ iz opere „Prodana nevesta“. Za moški zbor sta določeni pesmi J. Aljaževa „Na dan“ za bariton-solo in H. V. Vogričeva „Lahko noč“. Mešan zbor poje najlepšo slovensko skladbo „Ljubica“ od skladatelja Foersterja in najnovejšo, nalašč za ta koncert naročeno delo tovariša E. Adamiča „Zaman pod oknom“. Vseh sodelujočih nastopi čez 80. Vzpored in besedilo pesmam se pošljejo vabljenim na dom. Preskrbljeno je za obširno reklamo. Predpriprave za koncert so dovršene. Danes po obnem zboru je v čitalniški dvorani prva skupna izkušnja. Odločno poudarjam, da so vse priglasene pevke in pevci izmed nas lahko čitalniškemu zboru v jedno dobro podporo, v slučaju nesigurnosti pa v obširno oviro. Naštudirajte torej precizno vse doposlane Vam zbere, naučite se prav dobro vsak svojemu glasu in strogo pazite na vse posameznosti, ki jih zahteva dotična skladba. Nastopiti moramo dovršeno, koncertno v pravem pomenu besede! Zadoštuje samo eden ali ena, da se pokvari celoten efekt.

Meseca novembra se je preselil v Trst tov. H. Mahkota. Bil nam je zvest, ljubezniv in odločen sotrudnik. Preselil se je, a pozabil nas ni!

Dne 13. aprila smo pokopali v Škofji Loki učitelja Josipa Svetliča, ki je moral zapustiti v cvetju najlepše moške dobe nas, so-progo in hčerko. Bolezen in smrt, smrt in bolezen sta neprestano trkali ob duri njegove rodovine. Kako rad bi bil pomagal svojem in sebi, pa ni mogel, ker ni imel sredstev — saj je učiteljeval na Kranjskem. Odbor mu je preskrbel venec z napisom in ga spremlil z mnogobrojnim občinstvom na zadnji poti. Solza nam je zdrknila po licu ob petju belokranjske narodne, ki jo je v ta namen premenil v žalobnico dirigent g. Oskar Dev, in katere besedilo se je tako strinjalo s probujajočo se pomladjo in z njegovim uničenim življenjem.

Vigred se povrne, vse se oživi, tratica pogrne vse s cveticami. Drobne ptičice pojo spet v domačem gaj, alj prijatelj sem nazaj — nikdar več ne bo! ...

Pa spavaj sladko in v miru, dragi Josip!

Odboru je došla spominska knjiga, kjer so vpisani zapiski občnih zborov od l. 1890. do 1895. Drugo se izpolni v letošnjih počitnicah. Iz zapiskov, kolikor jih je v arhivu, se sestavijo poročila, kar pa je pomanjkljivega, pa se privzame iz dopisov, ki se nahajajo v posameznih številkih v „Učit. Tov.“ Zapisnikom se pridene za vsako leto posebe pregleden izkaz na novo pristopivših in izstopivših udov.

O društvenem denarnem stanju poroča blagajničarka Janja Miklavčičeva. Dohodki znašajo 323 K, stroški pa 141 K 66 h; torej je preostanka 181 K 34 h. Vrhutega ima društvo en delež tiskovnega društva v vrednosti 50 K, v učiteljski hranilnici pa 50 K.

Za pregledovalca računov se volita tovariša Ana Petrovičeva in tovariš Fr. Krmelj.

V imenu odbora se izdajo knjige „Kranjsko okrajno glavarstvo“ poroča njega načelnik g. prof. Fran Komatar iz Kranja. 10 šolskih vodstev se ni poslalo spisov. Zazelenih podatkov iz cerkvenih arhivov še urednik ni dobil od 5 župnih uradov kranjskega in od 13 župnih uradov starošolskega dekanata. Poskrbi se, da despo dopisi najkasneje do konca tega šolskega leta, ker le tako je potem mogoče, da izide opis še letos. Zemljevid, ki se knjigi priloži, je natisnjen v 1500 izvodih.

Na predlog tovariša Fr. Krmelja se voli z vzklikom ves dosedanjí odbor, le namesto tov. Fr. Ivance, ki je med letom izstopil iz odbora, vstopi vanj tov. Anton Mahkota.

Predsednik opozori navzoče na tiskani poročili z XX. glavne skupščine „Zaveze“ v Gorici in razpeča med njimi več izvodov.

Pri zborovanju „Zaveze“ v Mariboru zastopajo društvo: tovariši J. Lapajne, L. Perko, Fr. Rojina, V. Bus in tovarišica Angela Miklavčičeva; namestnika zastopnikov sta tovarišica Janja Miklavčičeva in tovariš Fran Krmelj.

Nato zaključí predsednik zborovanje, po katerem se je vršila pevska vaja za nameravani koncert, ki je trajala od pol 5. do 7. ure zvečer.

Prvi učiteljski krožek radovljiškega učitelstva se je vršil dne 13. maja t. l. v raju slovenske zemlje, na divnem Bledu. Obisk

naravnost čudovit! 24 učitelje in učiteljev je prihitelo ta dan, da proslavi s svojo udeležbo redko slanje: 40. letnico šol. zakonov. Je pač še značaje mnogo, mnogo! — Prihodnji sestanek se vrši 17. junija t. l. v prijaznih Lescah, kjer si ogledamo tamošnje pivovarno. Na snidenje!

Štajersko.

Posavski krožek je imel sestanek 13. maja na Trški gori.

Po različnih potih smo dospeli do kleti tov. nadučitelja Jamška. Divili smo se ob kratotah majniške prirode, in tako je pot sama nudila ljubiteljem prirode obilo užitka.

Medtem ko smo skrbeli za „telesni blagor“, sta nam nudila tovariša dr. Romih in L. Levstik s svojimi predavanji tudi duševno hrano. Tov. dr. Romih se je spominjal v jednatih besedah štiridesetletnega jubileja šol. zakona. Tov. Levstik pa nam je predaval na humorističen način o krški zgodovini ter provzročil mnogo smeha. — Končno smo še igrali razne igre na prostem.

Mislím, da govorim iz sreca vseh, če kličem gostoljubnemu tov. Jamšku, ki je tako vro skrbel za želja gria, krepak: „Živio!“

Goriško.

Goriško učiteljsko društvo zboruje dne 3. junija t. l. v Gorici v kavarni „Central“ ob pol 10. dopoldne.

Dnevni red:

1. Zapisnik.
2. Pretres pravil „Učiteljskega podpor-nega društva“.
3. Ljudska šola in kmetijstvo“, predava tov. nadučitelj Medvešček.
4. Volitev delegatov k XXI. skupščini „Zaveze“ v Mariboru.
5. Slučajnosti.

K prav obilni udeležbi vabi

o d b o r .

Srednješolski vestnik.

**** Učiteljišče v Kopru** premeste s prihodnjim šolskim letom v Gorico.

**** Statistika srednjih šol v Evropi.** Srednjih šol v primeri s prebivalstvom je v Evropi:

	šol	ena šola na prebival.
Norveško	86	26.000
Švica	120	27.000
Laško	810	40.000
Belgija	167	41.300
Špansko	417	43.700
Francosko	880	44.600
Švedsko	113	45.500
Holandsko	110	46.400
Nemško	1120	54.100
Grško	40	60.800
Avstrijsko-Ogrsko	740	63.700
Rumunsko	75	80.000
Portugalsko	47	115.000
Rusko	1100	120.000
Srbsko	19	141.000
Bulgarsko	25	161.000

** Učiteljišče za Zgornje Štajersko.

Deželni poslanec Kunz je bil pri naučenem ministristvu zaradi ustanovitve učiteljišča za Zgor. Štajersko v Judenburgu. Naučni minister grof Stürgkh mu je zadovoljivo odgovoril. Če prosijo Slovenci česa, pa ni nikoli denarja.

Politiški pregled.

*** Državni zbor** bo, kakor poročajo z Dunaja, sklican zopet na dan 3. junija t. l.

*** V proračunskem odseku držav-nega zbora** je napovedal finančni minister vnovič hišnorazredni davek. Reforma pristojbinske zakonodaje se izvrši polagoma. V prvi vrsti se predloži progresivni dedinski davek. Naglašal je potrebo zvišanja direktnega davka, uvedel bi se tudi davek na samsce; proučava se davek na užigalice in vprašanje monopola užigalic. Nove davčne predloge bi dale državi okolo 20 milijonov.

*** Nemško-nacionalna večina v de-želnem zboru štajerskem** bo sestavljena tako: 12 veleposestnikov, 27 mestnih in trških poslancev, 6 poslancev trg-obrtne zbornice, rektor vseučilišča, 3 nemški agarci, skupno 49 poslancev. Temu nasproti bodo stali: 18 nemških klerikalcev in 2 škofa (graški in mariborski) kot virilista, 12 slovenskih klerikalcev, 5 socialistov in 1 slovenski naprednjak (dr. Kukovec), skupno 38 poslancev.

*** Goriški deželni zbor** bo morda sklican sredi junija, tako poročajo dunajski listi. „Soča“ pravi, da kluba večine o tem še nič ne vesta.

*** Davek na samsce.** Pri razpravi proračuna finančnega ministristva je finančni minister vitez Bilinski rekel, da namerava vlada uvesti poseben davek na samsce, namreč na osebe, ki nimajo skrbeti za nikogar razen za sebe.

*** Povišanje davščine na pivo.** Povišanje davščine na pivo, ki ga namerava izvesti finančni minister Bilinski, ima največ nasprot-nikov med poslanci severnih dežel naše državne polovice. Oficiozni „Fremdenblatt“, ba-več se s to zadevo, piše, da do tega povi-